

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 106-1908)

Originalt emne

Børn

Børn/Børns erhvervsmæssige Arbejde

Foreninger

Foreninger/Handelsforeninger

Rets- og Politivæsen

Rets- og Politivæsen/Politivedtægt

Uddrag fra byrådsmødet den 21. maj 1908 - side 1

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 106-1908)

Andragende fra "Aarhus Handelsforening af 1887" om, at Bestemmelsen i Politivedtægtens § 2 anden Stykke Nr. 1, hvorefter Børn og unge Mennesker over 12 Aar ikke maa bringe Varer i Byen efter Kl. 8 Aften, ændres saaledes, at den ikke kommer til at gælde om Lørdagen. Politimesteren anbefaler Andragendet, saaledes at Arbejdstidens Ophør om Lørdagen udskydes fra Kl. 8 til Kl. 10 eller 10 1/2.

Formanden skulde, idet han omtalte Andragendet og Politimesterens Erklæring, henstille Spørgsmaalet til Byraadets Afgørelse.

Müller kunde ikke paa nogen Maade være med til at udstrække Arbejdstiden til Kl. 10 eller 10 1/2. De Børn, Sagen drejede sig om, gik i Skole fra Kl. 8 Morgen til Kl. 1 eller 2 Middag, og vilde ved derefter at gaa paa Byplads til Kl. 10 eller 10 ½ om Aftenen faa en Arbejdstid af 13 a 1372 Time om Dagen. Selv med en Times Middagsfrihed vilde denne Arbejdstid være uforsvarlig lang, tilmed da Arbejdet som Bydreng for Børnenes Vedkommende vilde

være fuldstændig uproduktivt. Som Lærer kunde han derfor ikke forsvare at være med til at forandre Bestemmelsen, og han vilde stemme for og anbefale andre at stemme for, at man opretholdt den engang vedtagne Affattelse.

Mikael Johansen forekom det, at Hr. Müller var vel højt oppe med Hensyn til Humanitet. Han mente at erindre, at der inden Vedtægten endelige Vedtagelse havde været en Undtagelse fra Bestemmelsen for Lørdagens Vedkommende, men hvorledes denne Undtagelsesbestemmelse var gledet ud, vidste han ikke. Om Lørdagen havde Købmændene særlig Brug for Bydrene, saa han skulde anbefale, at man i ethvert Fald vedtog Politimesterens Ændring. Børnene skulde ikke i Skole næste Dag, som de altsaa kunde hvile ud i, og det var ikke alene de handlende, men ogsaa mange Forældre, som var ked af Vedtægten strenge Bestemmelser. Som Regel var det kun smaa lette Pakker, Børnene skulde udbringe, og det kunde de absolut ingen Skade have af, saa det forekom ham, at Foreningen havde billigt Krav paa at blive hørt, saameget mere som Foreningen kun udtalte et Ønske, der næredes af mange af Byens Borgere.

Mange Forældre saa hellere deres Børn paa Plads end gaaende for Lud og koldt Vand paa Gader og Stræder. Han kunde varmt anbefale, at man imødekom Andragendet.

Mousten fandt det ubegribeligt, at Hr. Mikael Johansen, der havde været med til at vedtage Bestemmelsen, vilde anbefale, at Børn fik en Arbejdsdag paa 13 til 14 Timer. Børnene havde allerede nu en uforsvarlig lang Arbejdstid, saa Vedtægten trængte mere til at forandres i Retning af at fastsætte en kortere Arbejdstid. Ogsaa paa andre Omraader vilde det være heldigt at ændre Vedtægten f. Eks. med Hensyn til Petroleumsaftapning, idet de Børn, som var beskæftiget dermed, ofte fik Bylder paa Benene lige fra Hofte til Fod. Han kunde fuldstændig slutte sig til Hr. Müllers Udtalelse om, at det vilde være uforsvarligt at forlænge Børnenes Arbejdstid.

Simonsen ansaa det for uheldigt at begynde at røre ved Vedtægten, som man først efter stort Besvær havde faaet i en nogenlunde betryggende Skikkelse; begyndte man først at gaa lidt tilbage, vidste man ikke, hvor man endte. Det vilde næppe være heldigt for Børnene at færdes ude i Byen særlig i dens Udkanter efter Kl. 8 om Aftenen og kunde absolut ikke styrke dem i moralsk Henseende. Hvis Ændringen skulde blive vedtaget, hvad han meget vilde beklage, maatte han anse det for givet, at Bestemmelsen om, at Børnene kun maatte beskæftiges i 6 Timer, blev fastholdt, saaledes at de Børn, der skulde arbejde til henad Kl. 11, først skulde møde paa Pladsen Kl. 5 eller 6 om Eftermiddagen; men selv med et

saadant Forbehold maatte han dog anse Ændringen for uheldig. Det var meget rigtigt, at der fandtes Forældre, som var utilfreds med at miste Børnenes Fortjeneste, men denne Utilfredshed blev dog nu mindre og mindre, eftersom Folk blev fortrolig med Ordningen, og det maatte ikke glemmes, at det i første Række kom an paa at beskytte Børnene. Han havde hørt fortælle, at Skolerne allerede kunde spore en heldig Indflydelse af, at Børnene nu kunde faa Tid til Hjemmearbejde, og han troede ikke, at Tabet eller Savnet for de handlende var saa stort, som man gav det Udseende af. Desuden kunde en Forenings Bestyrelse meget vel paa et ret løst Grundlag indgaa med en Ansøgning, hvad man for ikke længe siden havde set Eksempel paa fra Slagternes Side. Hvis de handlende absolut skulde have Varer udbragt efter Kl. 8 om Aftenen, kunde de let faa voksne til at besørge Budtjenesten.

Samuelson kunde ikke se, at Hr. Müller var for højt oppe, tværtimod glædede det ham at høre Hr. Müller som den ældre Pædagog udtale sig som sket. At omlægge Arbejdstiden vilde være skadeligt, saa han maatte tilraade, at man fastholdt Bestemmelsen. Misfornøjelsen med denne var næppe synderlig stor.

Müller troede ikke, der, som af Hr. Mikael Johansen antaget, havde været en Undtagelsesbestemmelse for Lørdagens Vedkommende. Fordi Børnene ikke havde Byplads, behøvede de ikke at løbe paa Gaden, og det skulde nok vise sig ved Besvarelsen af de Forespørgsler, Ministeriet inden længe vilde udsende, at i alt Fald Moderen som Regel var hjemme. Forøvrigt havde man jo nu to Fritidshjem for skolesøgende Børn, og antagelig vilde man med Tiden faa flere. De fremførte Klager havde man hørt allerede for en Menneskealder siden, men det havde vist sig, at alt var gaaet godt. Skolen kunde nu ikke alene paalægge Børnene Arbejde hjemme, men kunde ogsaa faa det udført. Det glædede ham meget, at Undervisningsplanens Reform havde faaet et vægtigt Supplement ved Politivedtægtens Bestemmelser om Beskyttelse for Børnene.

Filtensborg skulde indrømme, at det var smukt at høre Lærerne tale for, at Børnene kun maatte tænke paa Skolen; men han kunde dog ikke tro, Børnene kunde tage Skade af at gaa et Par Ærinder, og han vilde derfor anbefale, at Bestemmelsen blev ændret efter Handelsforeningens Ønske.

Mikael Johansen gjorde opmærksom paa, at der kun skulde gøres en Undtagelse for Lørdagens Vedkommende, og at det var et almindeligt Ønske, at Ændringen blev foretaget. Det var absolut ikke gode Tider for butikshandlende, som derfor ikke kunde svare deres

Udgifter, hvis de ikke fik billig Arbejdskraft. At være human var udmærket; men man skulde passe paa ikke saaledes som her at blive overhuman, for det kunde næppe hindre Børnene i at passe deres Skolearbejde, at de fik det Par Arbejdstimer mere om Ugen. Det forekom ham bestemt, at den af ham tidligere omtalte Undtagelse havde været i Vedtægten; men hvor den nu var blevet af, vidste han ikke. Han maatte vedblivende varmt anbefale Andragendet.

Jakob Jensen fandt det morsomt, men tillige beklageligt at se, at Byraadet, naar en eller anden Vedtægt skulde gennemføres, og en Del af Befolkningen var derimod, saa skulde begynde Diskussionen igen, og det syntes ham derfor mest naturligt, at man afsluttede Debatten ved at sige, at Vedtægten ikke kunde forandres. Købmændene og Fabrikkerne, Arbejdsgiverne overhovedet blev aldrig tilfreds og kunde aldrig bestaa, hvis de ikke billig Arbejdskraft. Det blev almindeligt fremhævet, særlig naar man var ude paa Agitation; men Købmændene kunde jo enes om ikke at lade Varerne udbringe. Handelsmændene maatte selv hente deres Varer endog i fremmede Lande, og Kunderne kunde gøre det samme, saa meget mere som det ikke vilde være forbundet med synderlig Ulejlighed for dem. At træffe en saadan Ordning vilde være langt klogere og humanere end at til Dels tiltvinge sig Børnearbejdskraft. Børnene havde ikke nødig at gaa paa Gaden, fordi de ikke havde Byplads, for Skolen skulde nok vide at give dem Hjemmearbejde. Dersom Børnene skulde være ude i Plads til Kl. 10 eller 10 ½ om Aftenen, kunde der slet ingen Kontrol være med, naar de kom hjem, og de sene Aftentimer var netop den Tid, hvor Fristelserne særlig var fremme. Han haabede, at Byraadet ikke indlod sig paa nogen Forandring af Vedtægten i den Retning, som Handelsforeningen ønskede.

Nørgaard troede ikke, man kunde sammenligne det at hente Varer i fremmede Lande og det at hente Varer hos Købmanden. At Købmændene ikke kunde faa de Bydrengene, de havde Brug for, var nok til nogen Gene saavel for dem som for Forældrene; men han kunde dog ikke være med til nu at ændre Bestemmelsen, for selv om han, da Vedtægten blev affattet, mente, at man gik for vidt, vilde han dog ikke stemme for at give Børn flere Aftenarbejdstimer. Det var vist rigtigt nok, at der i sin Tid havde været en Undtagelse for Lørdagen fremme, og da Købmændene ønskede en saadan Undtagelse, var det ikke uberettiget, at de rejste Forlangende i saa Henseende, men noget andet var naturligvis, om Byraadet kunde gaa med, hvad han for sit Vedkommende ikke kunde.

Mikael Johansen hævdede, at Borgerne maatte have Lov til at henvende sig til Byraadet,

og at han ikke havde benyttet den foreliggende Sag som Agitation. Desværre var der vel nu ikke noget at gøre; men han vilde dog vedblivende anbefale Andragendet paa det varmeste.

Simonsen troede ikke, der var gledet nogen Undtagelsesbestemmelse ud. Det var galt nok at overanstrenge Børnene med Dagarbejde, men dobbelt galt vilde det være at tillade Børn at arbejde til Kl. 11 om Aftenen eller derover. Det var Misbrug af Børnene, der havde foranlediget Vedtægten, og det værste Misbrug var dog at lade Børnene arbejde om Aftenen. Enhver god Fader og Moder vilde sikkert være i høj Grad betænkelig ved at vide, at deres Barn sent om Aftenen færdedes ude i Byen ofte paa uheldige Steder. Han tvivlede om, at Hr. Mikael Johansen vilde tillade sine Børn det, og hævdede, at hvis de handlendes Forretninger var baseret paa Børnenes billige Arbejdskraft, maatte de hellere helt holde op.

Jakob Jensen skulde ikke misunde Hr. Johansen den anvendte Agitationsform, saa meget mere som Hr. Johansen ved denne som ved saa mange andre Lejligheder havde vist, at han ikke fulgte med i, hvad der skete i Byraadet.

J. C. Petersen erkendte gerne, at Børnene vilde faa en vel lang Arbejdstid, hvis Andragendet skulde imødekommes, hvad der dog var en Del, der talte for. Maaske kunde Sagen dog ordnes saaledes, at de Børn, der skulde være paa Plads til 10 - 10 ½ Lørdag Aften, først mødte i Pladsen Lørdag Eftermiddag Kl. 4 eller 5. Det var sikkert vanskeligt for de handlende at faa deres Ærinder besørget Lørdag Aften, og nogen Overanstrengelse kunde der næppe være Tale om, da Ordningen kun gjaldt den ene Aften om Ugen. Der var ikke faa Forretninger, som ikke kunde bære Udgiften til voksne Bude. Han skulde foreslaa, at de to Timer blev trukket fra Eftermiddagen og lagt til Aftenen.

Mikael Johansen betragtede det som den største Kompliment, der kunde gives ham i Byraadet, at Hr. Jakob Jensen var utilfreds med ham.

For manden maatte bede Hr. Mikael Johansen afholde sig fra personlige Bemærkninger.

Mikael Johansen mente sig berettiget til at svare, naar han blev overfaldet af Hr. Jakob Jensens mavesure Bemærkninger.

Formanden maatte bede Hr. Mikael Johansen rette sig efter Formandens Afgørelse.

Andragendet afsloges.